

Posudek oponenta diplomové práce

DP: Ontologická koncepce obrazu v díle Emmanuela Lévinase a Eugena Finka.
Praha 2006

Autor: David Sajvera

Vedoucí práce: PhDr. Miloš Ševčík, PhD.

Oponent: Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.

Autor zvolil zajímavé a obtížné téma, k jehož naplnění vypracoval promyšlenou strategii. Po expozici – Husserlově pojetí obrazu a „obrazového vědomí“ propracovává Lévinasovo chápání obrazu, umění, subjektu a světa, aby je komparoval s Finkovým. Husserlova koncepce se ovšem v následných srovnáních již neprojevuje. V úzkých mezích také rozšiřuje uvedenou komparaci o další relevantní autory, zejména Heideggera, Gadamera, Patočku.

Jedna věc je ovšem záměr, zvolený postup či metoda a druhou věcí pak naplnění. V tomto ohledu se práce jeví na mnoha místech jako nepřesná a v podstatě povrchní. Například v úvodní části se zaměřuje eidetické jádro s noematickým, mody danosti s mody vědomí, obrazové vědomí je podmínkou estetického postoje (není tomu naopak?), Ingarden je uváděn jako pokračovatel tohoto Husserlova pojetí, ačkoli se staví proti koncepci neutrální modifikace vědomí při recepci obrazu. Autor nerozlišuje fenomenologickou, eidetickou a transcendentální redukci při tvrzení o Lévinasově odklonu od redukce apod. Na s. 24 tvrdí autor, že se Lévinas staví proti Sartrově koncepci umění, aby sám odkazoval (na str. 28) na Sartrovu knihu o imaginaci, kde ovšem Sartre mluví o umění jako negaci reality, v tomto ohledu shodně s Lévinasem. Lévinasova intencionalita je jednou totalizující (str. 26), jinde je upřímností (str. 18). Nепrostupnost obrazu (str. 30) není konfrontována s předchozím Husserlovým pojetím a objevuje se několikrát i v závěru v neudržitelném zobecnění jako neprůchodná hranice mezi ontologickým a fenomenálním. Na str. 38 jsou u Finka svět obrazu a prostor místnosti, kde visí obrazový nosič v jednotě jediného světa, pak ale není jasné, proč dochází k rozštěpu já. V závěru dochází

k řadě identifikací: ontologické hranice s fenomenální (obraz), subjektu s objektem, interiority s exterioritou, teuton-heteron, které nejsou přesvědčivé a nejsou dostatečně fundovány. Autor vykazuje sklon k jistému oddálení konceptů, s jejich pyramidální konstitucí, od jejich báze a sklouzává tak k verbalismu, tedy žonglování s pojmy bez uvědomování si obsahu pojmů a konsekvencí. Úspěšné naplnění původně stanoveného programu by vyžadovalo mnohem jemnější práci s pojmy, přesnější interpretace zvolených autorů a v zásadě se do zvoleného „formátu“ nemohlo vejít.

Celkové hodnocení je obtížné – autor bezesporu prokázal zaujetí tématem, poctivou práci s primárními i sekundárními texty, upřímnou snahu dobrat se výsledku. Z estetického i filosofického ohledu však přesvědčivého výsledku nedosáhl. Práci z těchto důvodů doporučuji k obhajobě, při hrubé škále hodnocení váhám mezi stupněm velmi dobře a dobře. Jako pobídku pro obhajobu pak navrhuji stupeň velmi dobře.

Praha 17.9.2006

V. Zuka